Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Nagpur

Project in Environment Science

Session: 2019-2020

Name of the Project: Project on Eco Friendly Ganesha Effigies

Number of Students Enrolled: 14

Name of Co-ordinator : Dr. Lalita Punnaya

Brief Report on Completion of Project

Academic Year- 2019-2020

Name of the Project Undertaken	Project on Eco Friendly Ganesha Effigies
Academic Session	2019-2020
Organizing Department/ Committee	Department of Environment Science
Total number of students Participated in the project	14
Brief Report	The Project entitled Eco Friendly Ganesha Effigies was undertaken by the Department of Environment Science during the session 2019-2020 under the guidelines of the Internal Quality Assurance Cell of the institution. Total 14 students participated in the project activity and successfully completed the project. The completion certificates have been given to the students. All the students found it very interesting to learn through the experiential learning. They enjoyed the project work.
Criterion No. 1	Metric No:-1.3.2

Signature of Activity Co-ordinator	Signature and Stamp of IQAC Co-ordinator	Signature & Stamp of Principal
[signature]	[signature] Co-ordinator, IQAC Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Nagpur	[signature] Principal Yashoda Girls Arts & Commerce College, Sneh Nagar, Nagpur-15

Project on Eco Friendly Ganesha Effigies

Academic Session- 2019-2020

List of students completing project-

Sr. NO.	Name of students	Program
1	SHRUTI DAMODHAR TEKAM	B.Com
2	SNEHA SANTOSH NIRATKAR	B.Com
3	TEJASWINI VINOD TALWEKAR	B.Com
4	ANNAM NAZ FIROZ KHAN	B.Com
5	DIVYA PRABHAKAR GANAR	B.Com
6	KAVITA RAMESH DALEMAL	B.Com
7	KHUSHABU SURENDRA DONGRE	B.Com
8	MAYURI GULABRAO KAMBLE	B.Com
9	PRATIGHYA VRUDAVAN DEVEDI	B.Com
10	SIMTRAN MANOJ BAWARIYA	B.Com
11	ASHWINI NARENDRA BHOYAR	B.Com
12	BHAGYASHRI SURESH PANCHBUDDHE	B.Com
13	DIPALI SHANKARAO CHIMOTE	B.Com
14	GYATRI VASANTRAO RAUT	B.Com

Signatue of Project Co-ordinator

IQAC Coordinator
Co-ordinator, IQAC
Yashoda Girls' Arts &
Commerce College, Nagpur

Principal
Principal
Yashoda Girls Arts & Commerce
College,Sneh Nagar,Nagpur-15

PROJECT COPY

पुरुषोत्तम खापर्डे हेल्थ अँड एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचालित नागपूर

यशोदा गर्ल्स आर्टस् अँड कॉमर्स कॉलेज

स्नेह नगर, नागपूर.

पर्यावरण शिक्षण

पर्यावरण / जरनल व सेमिनार

प्रकल्प कार्यपुस्तिका

Project on Eco Friendly Ganesha Effigies

Class : B.Com. II

Session : 2019-2020

Project Submitted by

Ku. Shruti Damodhar Tekam

CERTIFICATE

Yashoda Girls' Arts & Commerce College

Affiliated to Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Nagpur

NAAC Accreditation B++ with 2. 82 CGPA

Sneh Nagar, Wardha Road, Nagpur. 440015

Certificate

It is certified that the project work in the subject **Environment Science** entitled ***Project on Eco Friendly Ganesha Effigies*** has been successfully completed by Ku Shruti Damodar Tekam

of ~~B.A.~~/ B.Com Semester IV during the Academic session 2019-2020. Hence the certificate is awarded to her.

Date: 15/04/2020

Project Co-coordinator

Principal

PRINCIPAL
Yashoda Girls Arts & Commerce Colleg
Sneh Nagar, Nagpur-15

PROJECT COPY

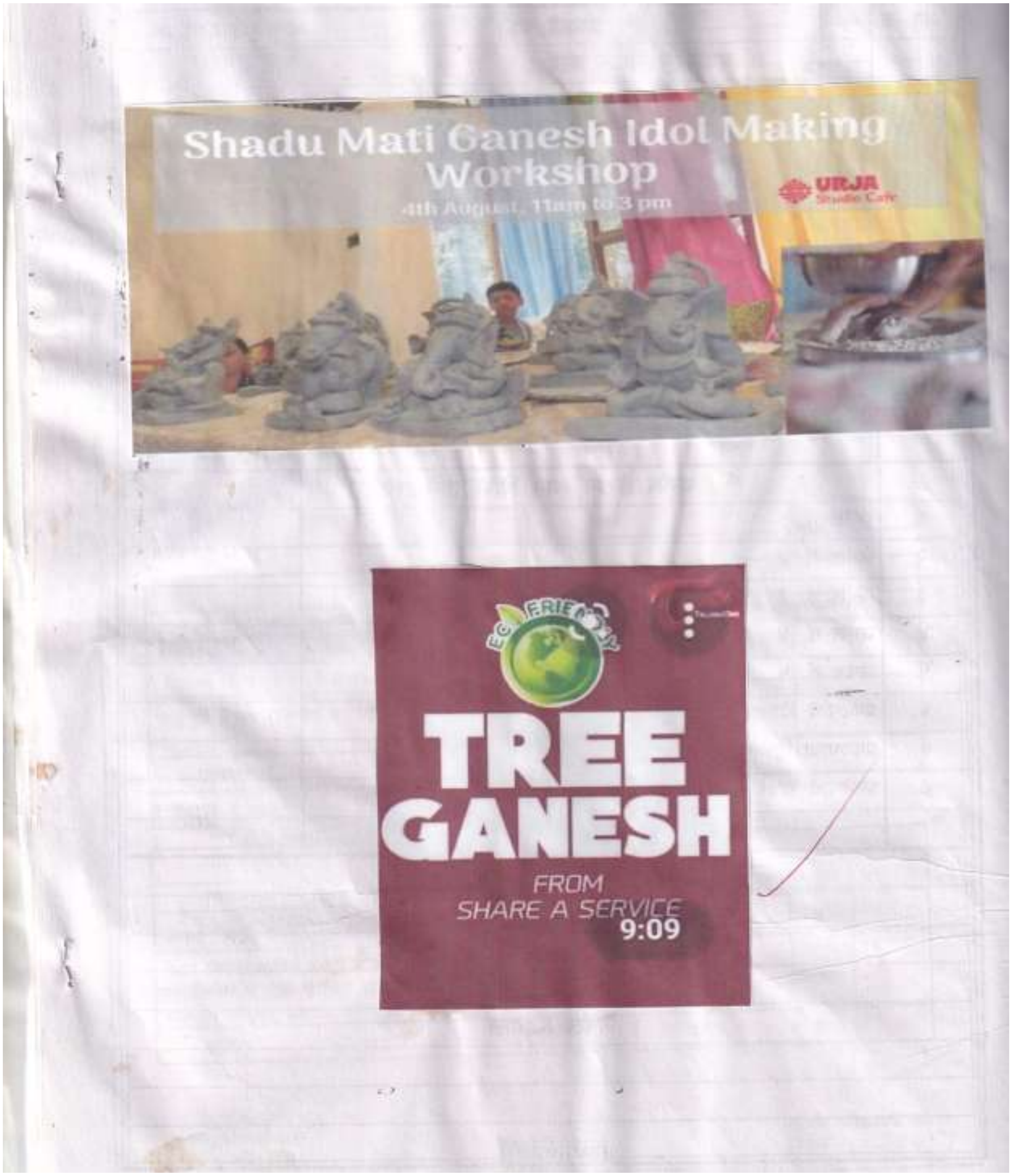

PROJECT COPY

प्रकल्प लेखन कार्य

१. प्रकल्पाची निवड किंवा विषय निवड

इकोफ्रेन्डली गणेशोत्सव

1) विषयाची निवड ⇒ गणेश उत्सवासाठी आणल्या जाणाऱ्या PoP (प्लास्टर ऑफ पॅरीस) च्या मुर्तीमुळे आणि त्यांना दिला जाणाऱ्या रासायनिक रंगामुळे जलवनस्पती व जलचरांना हानी पोहचते. पाणी, जलवनस्पती व जलचरांना पोहचणाऱ्या हानिला थांबविण्या करीता आम्ही गणरायाचे पर्यावरण पूरक अशा मुर्तीना बनवण्याची योजना ~~आम्ह~~ आखली आहे.

PROJECT COPY

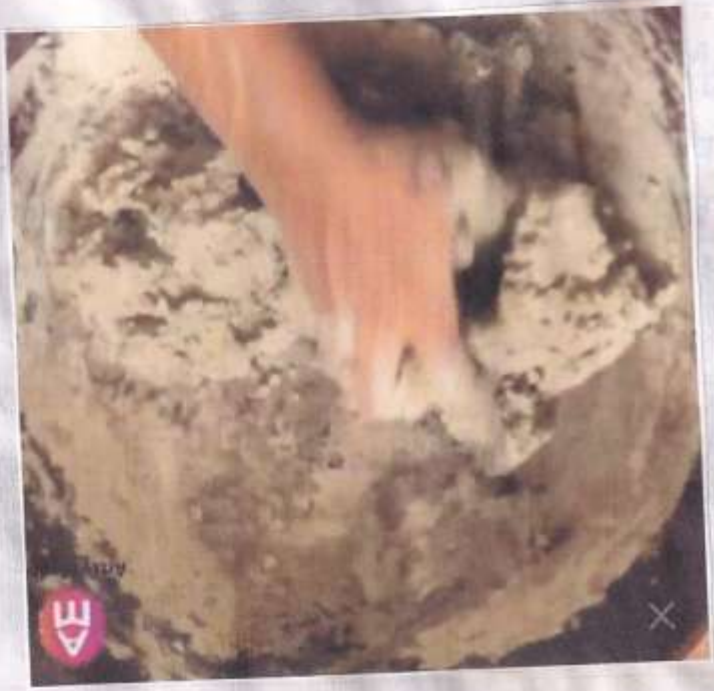

२. प्रकल्पाची उद्दिष्टे

2) उद्देश ⇒ 1) काहीतरी नवीन शिकण्याचा उत्साह असणे व पर्यावरण -पूरक मुर्ती ने पर्यावरण संवर्धन करणे

2) मातीची मुर्ती बनवण्याचा प्रयत्न करणे.

3) मातीच्या मुर्ती तयार करून जलप्रदुषण थांबवणे

4) रासायनिक रंगाच्या वापर न करता नैसर्गिक रंगाच्या वापर करून थोडा टाकून मुर्तीचे रंगकाम करणे.

5) गणेश उत्सवासाठी उत्साहाने आपल्या घरच्या साठी किंवा नातेवाईकांसाठी गणपती बनवून देणे. किंवा ती मुर्ती कुठल्यातरी सार्वजनिक मंडळात पूजेसाठी देणे व मुर्तीचा खर्च वाचवणे.

6) मुर्तीची पुजा झाल्यानंतर त्यावर असलेली हार, पुजेची सर्व साधने तसेच नारळाच्या कुच्या सर्व निर्माल्य कचरा एकत्रीत आणून त्या कचऱ्याची योग्य रित्या विल्हेवाट लावणे. पाणी व माती प्रदुषण थांबविणे आणि पाण्याच्या स्रोत शुद्ध व स्वच्छ ठेवणे

7) स्वतः मुर्ती बनविण्याचा अनुभव घेणे व त्या मधून पर्यावरण नियोजनात्मक गोष्टी शिकणे.

YASHWANT

PROJECT COPY

३. प्रकल्पाचे महत्व

वाढत असलेल्या जलप्रदूषण समस्येमुळे प्राण्याला व त्यात असलेल्या असंख्य वनस्पती व जलचर प्राण्यांना फार प्रमाणात नुकसान होते. त्या जलप्रदूषण रोखणे फार महत्वाचे झाले आहे. त्याच प्रदूषणाला थांबवण्या करीता आपण जनजागृती करणे अत्यंतावश्यक आहे. कारण आज सर्वीकडे प्लास्टर ऑफ पॅरीस (PoP) च्या बनवल्या जाणाऱ्या मुर्तींना फार प्रमाणात वापर केला जातो.

त्या मध्ये जिप्सम नावाच्या पदार्थाच्या वापर केला जातो. कॅलशिअम सल्फेट कार्बन पदार्थाचे मिश्रण जास्त तापमानाला वापरून PoP बनवले जात असते ते मिश्रण थंड झाले असता पाण्यात मिसळत नाही.

त्याच्या PoP च्या मुर्ती बनवल्या जात असल्यामुळे त्या विसर्जनाला नंतर सुद्धा पाण्यामध्ये कित्येक वर्ष विरघळत नाही हे चित्र प्रत्येक वर्षी गणपती विसर्जना नंतर नदी तलावाच्या काठावर आपल्याला पाहायला मिळते.

त्यामुळे पर्यावरणाला फार मोठ्या प्रमाणात नुकसान होत असल्याचे आपल्याला दिसून येते की भक्तांच्या भावना दुखावल्या जातात. त्यामुळे माती पासून तयार केला जाणारा गणपती पाण्यामध्ये लवकर विसर्जीत होतो व त्यावर वापरल्या जाणाऱ्या रंगां मुळे कुठलीही हानी होत नाही अश्या प्रकारे आपण मातीच्या गणपती ची स्थापना केली तर पर्यावरणाला हानी पोहोचणार नाही.

हे या प्रकल्पाचे महत्व आहे.

PROJECT COPY

PROJECT COPY

४. प्रकल्पाची अभ्यासपध्दती

1) इंटरनेट वर सर्च करून मुर्ती कशी बनवली पाहिजे हे पाहिल्या वर मुर्ती बनविणे सोपे झाले.

2) मुर्ती कारांची भेट घेऊन आकार कसा द्यावा अवयव कसे बनवावे ते पाहायला मिळाले

3) वर्तमान पत्राच्या साहाय्याने मातीची मुर्ती कशी बनवायची त्यासाठी हवे असणारे कौशल्य कश्या प्रकारे आत्मसात करायचे त्या बद्दल माहिती मिळवली.

4) शिक्षकांनी मुर्ती बनविण्यास प्रोत्साहन दिले. व मार्गदर्शन केले सुचविण्यात आलेल्या या प्रकल्पासाठी प्रायोगीत पद्धत वापरण्यात आली. मुर्ती कुठल्या ही बाजुने तुटली जाऊ नये म्हणून काळजी घेऊन मुर्ती बनवणे शिकवण्यात आले.

मुर्ती बनवण्यासाठी साहित्य ⇒ शाडू माती, लाकडी आधार, काळी पांढरी माती, गोंद, पेस्टर रंग ब्रश, घासणारा पेपर, (सॅन्ड पेपर), पाणी इ.

मुर्ती रंगवण्याचे साहित्य ⇒ पेस्टर, नैसर्गिक रंग, पाणि, ब्रश, गोंद, मुलतानी माती, इ. [पाण्याचे रंग, हळद, पांढरी माती, कोळसाच्या रंग, लाल चंदन, शेंदूर इ.

सजावटीचे साहित्य ⇒ फुलांच्या पुष्पा किंवा माळ, जाड कागद, नैसर्गिक रंग, गहू गोंद आणि, सुती कापड, व कागद इ.

PROJECT COPY

Image posted on Facebook by Tree Ganesha

कृती ⇒ 1) लाकडाच्या पाटीवर ~~भीक~~ खीळवळ्या असलेल्या स्पाजे मातीचे समान लंबगोल आकाराचे गोळे ठेवणे. पाणी लावून पोटाच्या आकाराचा मोठा गोळा ठेवून व त्या नंतर सोंड करणे व एक चपट्या पोळी सारखा छोटा गोल करून त्याचे दोन समान भाग कापून त्याचे कान बनविणे.

2) समान मापाची योग्य रितीने गोल गोल व समान लांबीची चार हात तयार करणे. व त्यामध्ये फिटींग करीता काड्या लावणे. व ते ~~मातीच्या~~ पायाच्या हात लावुन चिटकवणे.

3) त्या मुर्तीवर हव्या तश्या मशीनाने आकार घडवून आणणे.

4) डोळे, कान, हात, पाय, हातातील शस्त्र, व मोदक, धोतराचा व मुकुटाचा आकार या सर्व गोष्टींची योग्य रित्या काळजी पूर्वक काळजीने आकार देणे. व त्याला घडवीणे.

5) मी वाळल्यावर तीला सँड पेपर ने घासणे

6) पोस्टर / नैसर्गिक रंग देणे.

7) त्याला योग्यरित्या नैसर्गिक तरेने सजवीणे.

PROJECT COPY

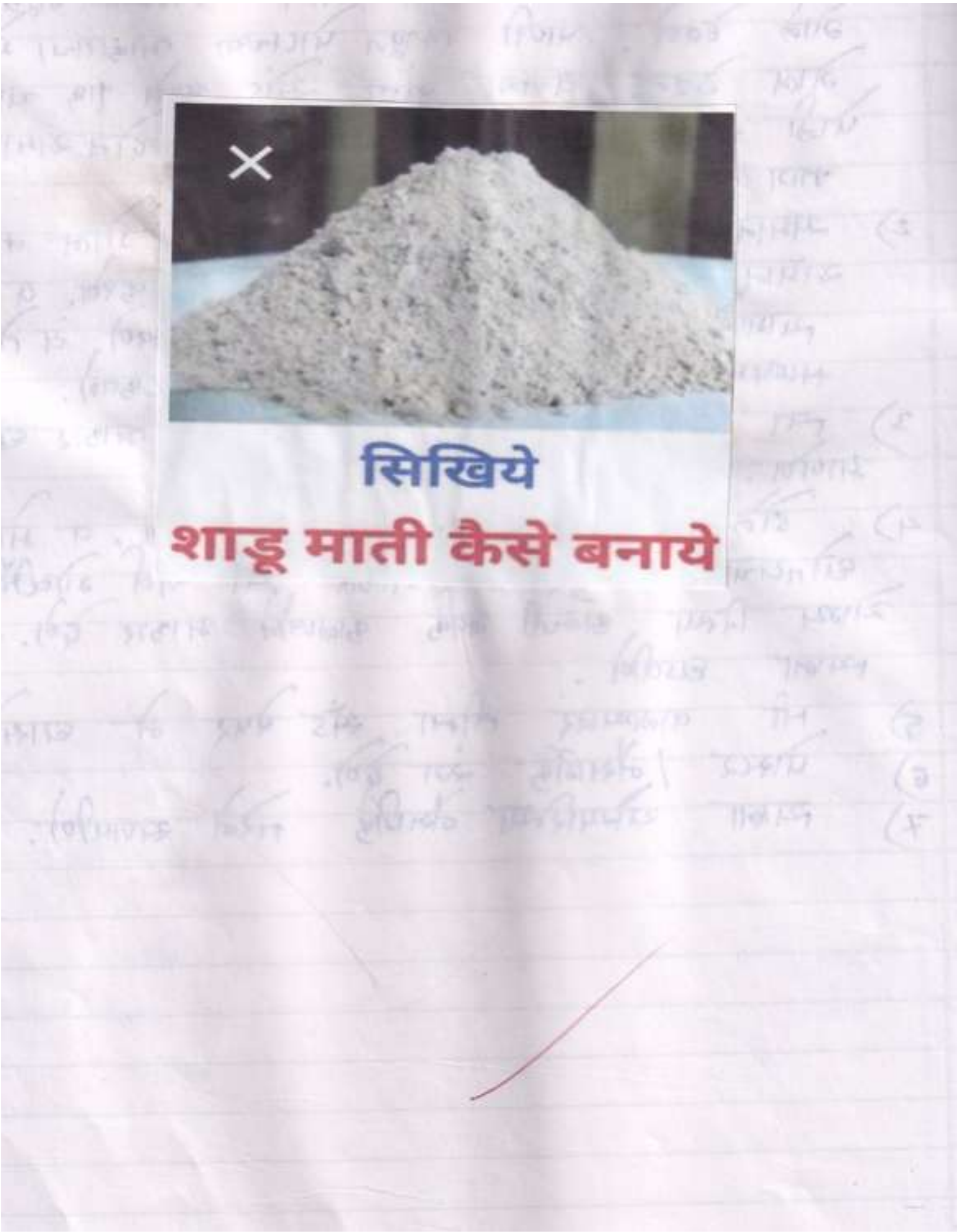

PROJECT COPY

५. प्रकल्पाचे निरीक्षण

निसर्गाला हानि पोहोचु नये म्हणून तयार केलेल्या गणपतीचे विसर्जन करीत असतांना एका भांड्यात पाणी घेऊन मुर्तीला त्यामध्ये विसर्जीत केले. किंवा तलावात विसर्जीत केले. पण त्या मुर्ती वर पुजेची असल्यामुळे सर्व निर्माल्य वस्तूंना गोळा करून योग्य रित्या खड्यात गाडले व त्याची योग्य विल्हेवाट लावली.

YASHWANT

PROJECT COPY

PROJECT COPY

६. प्रकल्पाचे विश्लेषण

1) ~~पर्यावर~~ पर्यावरण पूरक गणपतीची मूर्ती बनवत असतांना मूर्ती कशी बनवायची त्याचा उत्तम अनुभव मिळाला.

2) ती मूर्ती मातीची असल्या कारणाने पाण्यात लवकर विरघळली व ते पाणी झाडांना घालतो व पर्यावरणाचे संवर्धन होण्यास मदत झाली.

PROJECT COPY

७. प्रकल्पाचा निष्कर्ष

पर्यावरणपूरक मुर्ती बनविता आली. मुर्तीचे रंगकाम करतांना नैसर्गिक रंग वापरले. त्यामुळे पाणी व मातीचे प्रदूषण रोखण्यास मदत झाली. पूजेतील निर्माल्याचा वापर जैविक खत म्हणून झाला. त्यामुळे पर्यावरण-पूरक गणेशोत्सव साजरा करीता आला.

PRINCIPAL
Yashoda Girls Arts & Commerce Colleg
Sneh Nagar, Nagpur-15